

ת"פ 32053/08/12 - מדינת ישראל נגד גלינה וויט

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 32053-08-12 מדינת ישראל נ' וויט
תיק חיצוני:

מספר בקשה: 5

בפני המאשימה כב' השופט מוחמד עלי

מדינת ישראל
ע"י עו"ד איילת השחר ביטון-פרלה
מפרקליטות מחוז חיפה

נגד
הנאשמת

גלינה וויט ע"י עו"ד יאנה יורין מהסניגוריה הציבורית

החלטה

- נגד הנאשמת הוגש כתב אישום שמייחס לה עבירה של מסירת ידיעות כוזבות לפי סעי' 243 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בכתב האישום נטען כי ביום 16.9.2011 מסרה הנאשמת הודעה כוזבת במשטרת חיפה, לפיה אחד, ויטלי, כלא אותה בדירה משך שלושה ימים שבמהלכם אנס אותה עשר פעמים עד אשר ביום 16.9.2011, כאשר ויטלי ישן, היא לקחה את המפתחות מכיסו וברחה מהמקום. עוד נטען כי בגין דברי הכזב של המתלוננת, היה ויטלי נתון במעצר מיום 16.9.2011 ועד ליום 18.9.2011.
- כעת מונחת בפניי בקשה לביטול כתב האישום מחמת טענה של הגנה מן הצדק, הפעם באדרת של אכיפה בררנית. לבקשה נדרש רקע קצר והוא יובא להלן:
- הורתה של הטענה, בבקשה שהוגשה על ידי הנאשמת בה היא עתרה לקבלת נתונים לגבי החלטות המאשימה להעמיד (או לא להעמיד) לדין חשודים בתיקי חקירה אחרים בעבירה מושא כתב האישום, כדי לבסס טענה של אכיפה בררנית. בהחלטתי מיום 3.3.2014 שניתנה בתיק בע"ח 38064-01-14 נעתרתי לבקשה באופן חלקי והוריתי למאשימה להעביר לנאשמת רשימה של כל תיקי החקירה שנפתחו בשלוש השנים האחרונות בגין עבירה של מסירת ידיעות כוזבות לפי סעי' 243 לחוק העונשין, מקום שביסוד תיקי החקירה עמדה תלונה כוזבת בגין עבירת מין או עבירת אלימות בתוך המשפחה, תוך מתן הפירוט הבא: כמה תיקים מכלל התיקים נסגרו ומה הייתה עילת סגירתם, וכמה כתבי אישום הוגשו.

מהודעות שהוגשו לבית המשפט עולה כי המאשימה ערכה בדיקה של התיקים שטופלו בשלוש השנים האחרונות ומבדיקתה עולה כי 44 מכלל התיקים שנבדקו עניינם תלונה כוזבת בגין עבירת מין או עבירת אלימות במשפחה ואלה נסגרו מאין עניין לציבור, ו- 37 תיקים מכלל התיקים שנבדקו עניינם תלונה כוזבת בגין עבירת מין או עבירת אלימות במשפחה - ובאלה הוגש כתב אישום.

לאחר העברת הנתונים הנ"ל הוסיפה הסנגורית וביקשה להתיר לה לעיין בתיקים או לקבל מידע נוסף בכל התיקים כדי "להבין לפי איזה מנגנון מחליטה המאשימה האם להגיש כתב אישום או לסגור את התיק מחוסר עניין לציבור". בהחלטה נוספת מיום 21.7.2014, נעתרתי לבקשה באופן חלקי והוריתי למאשימה להעביר לנאשמת עותק מכתבי האישום ב- 37 התיקים שצוין כי בהם הוגש כתב אישום, תוך מחיקת פרטי הנאשמים ופרטים מזהים נוספים.

4. לטענת הסנגורית הנתונים שהועברו לה מלמדים על קיומה של אכיפה בררנית כלפי הנאשמת. לשיטתה, ב- 8 מתוך 37 התיקים בהם הוגשו כתבי האישום דובר על עבירות אחרות, כתבי אישום נוספים כוללים עבירות נוספת מלבד מסירת ידיעות כוזבת, ורק ב- 12 מקרים הוגש כתב האישום בגין העבירה הנדונה. לפי חישובי ב"כ המאשימה המדובר בפחות מ- 15% מכלל המקרים בהם נפתחה חקירה בגין העבירה הנדונה בשלוש השנים האחרונות. נטען כי נתון זה כשלעצמו מלמד על אכיפה בררנית.

5. המאשימה מתנגדת לבקשה והיא סבורה כי הטיעון שמעלה הנאשמת אינו מבוסס, שכן עולה מן הנתונים כי בחלק לא מועט מן המקרים הוגש כתב אישום, ואת המספר המועט ניתן לייחס לקושי בהוכחת עבירות מהסוג הנדון. כן נטען כי שיקול הדעת של התביעה רחב ועומדת לה חזקת התקינות, ומתוך המקרים שנבדקו על ידי הסנגוריה לא נמצא ולו מקרה אחד דומה בו לא הוגש כתב אישום, וגם אם נמצא מקרה אחד אין בו די כדי להצביע על אכיפה בררנית. לבסוף עמדה המאשימה על המשאבים הרבים שהושקעו כדי להביא את הנתונים הנדרשים שלשיטתה לא הועילו בכלום, ועל ההשפעה השלילית לדבריה שיכולה להיות לבקשות מעין אלו שמעלה הנאשמת.

6. דין בקשת הנאשמת להידחות.

7. ברי כי טענה של אכיפה בררנית נכנסת לגדרה של הטענה הכללית יותר של הגנה מן הצדק (ראו: ע"פ 8551/11 סלכני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], (12.8.12). על טענת ההגנה מן הצדק אין צורך להרחיב. אזכיר בקיצור נמרץ את ע"א 2910/94 ארנסט נגד יפת, פ"ד נ (2) 22 (להלן: פרשת יפת); את ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (להלן: פרשת בורוביץ); את סעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי, שם עוגנה הדוקטרינה בחוק, כאשר נקבע כי עיגון זה לא שינה מהמבחנים שנקבעו בפרשת בורוביץ' לבחינתה של הטענה (ע"פ 7014/06 מדינת ישראל נ' לימור; ע"פ 3712/06 פלוני נגד מדינת ישראל) [פורסם בנבו], (30.4.08); את פסיקת בתי המשפט שחזרה וקבעה כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק תיושם רק במקרים יוצאי דופן ולא על נקל ימחק בית המשפט כתב האישום עקב טענה של הגנה מן הצדק; ואת המבחן המשולש שנקבע בפרשת בורוביץ'.

על פי מבחן זה בשלב הראשון על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו, בשלב השני, יבחן בית המשפט אם יש בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים שבו משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות ועליו לערוך איזון בין הערכים השונים התומכים בניהול ההליך לעומת אלה הנוגדים לכך. בשלב השלישי, יבדוק בית המשפט אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב האישום.

8. יוער כי פסיקת בית המשפט העליון הכירה באפשרות לבסס טענה לפגיעה בשוויון, כשאינן ביסוד הפגיעה שיקול זר, הפליה מכוונת וזדונית או חוסר תום לב מצד הרשות. ראו: ע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פרץ** ([פורסם בנבו], 10.9.0213) (להלן: עניין **פרץ**); ע"פ 70095/08 (מחוזי ת"א) **מדינת ישראל נ' אור**, [פורסם בנבו] פסקה 12 (7.9.2009). לפי גישה זו יש לבחון את הטענה במבחינת התוצאה, מבלי להידרש לסיבות שהביאו לגרימתה של התוצאה המפלה. השווו בעניין זה גם את **פרשת בורוביץ** והמבחן שנקבע לטענה של הגנה מן הצדק לעומת הכלל שנקבע בפרש **יפת**.

9. ברי כי כדי לקבל טענה של אכיפה בררנית יש להניח תשתית ראייתית לכך. בעניין **פרץ** (שם בפסקה 38) ציין בית המשפט העליון כי לתביעה עומדת חזקת התקינות ו"**על-מנת להפריך חזקה זו, על הנאשם הטוען לאכיפה בררנית לנסות לסותרה ולהוכיח כי בוצעה לכאורה הבחנה לא ראויה בין מי שנתוניהם הרלוונטיים שווים. משעה שהוצג בסיס ראייתי כאמור, מתערערת חזקת התקינות והנטל יעבור אל כתפי הרשות המינהלית, אשר תתבקש להוכיח כי האכיפה - אף שהיא נחזית בררנית על-פני הדברים - התבססה על שיקולים עניינים בלבד, שיש להם משקל מספיק כדי לבסס עליהם את החלטתה**".

10. במקרה שלפנינו אין ללמוד מהנתונים שהציגה הסנגורית על קיומה של אכיפה בררנית כלפי הנאשמת, קרי כי הנאשמת הופלתה לעומת מקרים של חשודים אחרים שנחשדו בעבירה של מסירת ידיעות כוזבות, ולא הוגש נגדם כתב אישום. העובדה כי במהלך שלוש השנים האחרונה הוגש רק 12 כתבי אישום בעבירה דומה, אין בה כדי ללמד על אכיפה בררנית כלפי הנאשמת. נתונים אלה מלמדים, פשיטא, על מיעוט המקרים בהם הוגשו כתבי האישום, וככלל הנתונים מלמדים על מיעוט תיקי חקירה שנפתחו בגין העבירה הנדונה - אך בין מיעוט המקרים לבין אכיפה בררנית שננקטת כלפי המאשימה, אין ולא כלום.

11. יש לזכור כי ההחלטה בדבר ההעמדה לדין היא החלטה מורכבת, בבסיסה עומדים שיקולים הנוגעים לאינטרס הציבורי, והיא תלויה היא בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ובנתונים הרלוונטיים לכל תיק ותיק. לצד מורכבות זו, עומדת חזקת התקינות לגבי פעולות התביעה בהיותה רשות מנהלית. מעבר לכך, עיון בעובדות הנטענות בכתב האישום מלמדות כי המדובר בנסיבות חמורות, אשר גרמו למעצרו ושליטת חירותו של אדם חף מפשע למשך מספר ימים, ועל רקע זה ניתן בהחלט להבין את האינטרס הציבורי הטמון בהגשת כתב האישום במקרה זה.

12. לבסוף, לא למותר להזכיר את הנחיות פרקליט המדינה שעניינן "מדיניות התביעה בהעמדה לדין של עד תביעה ו/או מתלונן שחזר בו במשפט מעדותו במשטרה" (הנחיה מס' 2.5). הנחיות אלה דנות במדיניות ההעמדה לדין בין היתר במקרה בו מתלונן הגיש תלונה כוזבת. ההנחיות אף מתייחסות למקרים של מתן עדות כוזבת בעבירות מין או אלימות, וכעולה מההנחיות מצווה התביעה לנקוט משנה זהירות בהעמדה לדין בגין מסירת עדות כוזבת בהקשר זה (ראו סע' 5(ג), 9 ו-10 להנחיות). הנחיות אלה יכולות להוות בסיס לדין בשאלה אם ננקטו כלפי הנאשמת פעולות אכיפה חריגות ושרירותיות (ראו: ד' ברק-ארז, **אכיפה בררנית: מן הזכות לסעד**, הסנגור גיליון מס' 200 (2013)). לא הועלתה על ידי הסנגורית טענה כזו, עם זאת עיון בקריטריונים הקבועים בהנחיות שיש לשקול בהחלטה להעמיד לדין במקרים דומים (ככל שאלה נגלים על פני הדברים מעובדות כתב האישום, מאחר והתמונה העובדתית אינה פרושה בפניי במלואה) מלמד כי המקרה שלפנינו יכולה בהחלט ליפול בגדר הקריטריונים שנקבעו.

13. סוף דבר, הבקשה נדחית.

המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ב' כסלו תשע"ה, 24 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.